

Tampereen kaupunkiseudun sivistyspalvelujen seudulliset tilannekatsaukset

Lasten ja nuorten lautakunta 03.12.2025 § 81
645/07.02.01.00/2025

Valmistelija

kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Seutuhallitus 26.11.2025 / hyvinvointipäällikkö Merja Nordling

"Tausta

Seututiedon tuottaminen ja ylläpitäminen yhteistyön keskeisissä teemoissa on olennainen osa seututyöryhmien työskentelyä.

Sivistyspalvelujen seudulliset tilannekatsaukset kokoavat yhteen Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kunnan esi- ja perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen keskeiset tunnusluvut. Tampereen kaupunkiseudulla on tehty nykymuotoisia tilannekatsauksia (aik. seutuvertailut) vuodesta 2017 lähtien.

Tampereen kaupunkiseutu hankkii tilannekatsaukset Tampereen kaupungin sivistyspalvelujen controller Henrik Hiekkataipaleelta, joka valmistaa katsaukset tiiviissä yhteistyössä seudun kuntien opetuksen, varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen asiantuntijoiden kanssa. Tämän vuoden katsauksissa käytettävät tiedot on kerätty kaupunkiseudun kunnilta 2025. Tiedot koskevat vuotta 2024. Lisäksi lähteinä on käytetty Kuntaliiton, Tilastokeskuksen ja Opetushallituksen tietoja.

Sivistyksen tilannekatsaukset ovat osa seudullista oppimis- ja kehittämistyötä, joka rakentaa syvällisempää ymmärrystä palveluista ja tulevaisuuden tarpeista sekä auttaa seudun kuntia kehittämään toimintaa edelleen. Tilannekatsaukset toimivat tietopankkina myös päätöksenteossa esimerkiksi kuntien talousarvioita valmisteltaessa.

Vuoden 2024 tulostiedot

Varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä laski seudullisesti hieman, noin 0,5 %. Lasku selittyy pääosin Tampereen varhaiskasvatusikäisten ikäluokkamuuksilla.

- Syntyvyys koko maassa laski edelleen edellisvuodesta ja tämä näkyi myös varhaiskasvatusikäisten määrässä etenkin kehyskunnissa. Syntyvyyden laskua tasoittaa seudullinen muuttovoitto, ja Tampereen osalta kasvava maahanmuutto.

- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin pysyi lähes viime vuoden tasolla. Alle 3-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatukseen on säilynyt edellisen vuoden tasolla. Tuen lainsäädännön uudistus on lisännyt laskennallisten lasten määrää edelliseen vuoteen verrattuna.

- Varhaiskasvatuksen kustannustaso nousi edelliseen vuoteen nähden. Nousua selittää henkilöstömenojen kasvu sekä palkkatarkistuksen että tuen tarpeen kasvun myötä. Myös kiinteistökulut nousivat joissakin kaupunkiseudun kunnissa selvästi. Esiopetuksen erilaiset järjestämistavat kunnissa tuottavat haasteita lapsikohtaisen kustannuksen laskemiseen.

- Toteutuneen hoitopäivän hinta pysyi edellisvuoden tasolla. Hoitopäivät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna, joka kompensoi kustannusten kasvua.
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksu pysyi sekin edellisvuoden tasolla. Maksutonta varhaiskasvatusta saavien osuus on kasvanut, mutta myös korkein asiakasmaksu nousi 1.8.2024 alkaen.
- Palvelusetelin käyttö on tasaantunut kaikissa kaupunkiseudun kunnissa viime vuosina ja vuonna 2024 lasten määrä palvelusetelipäiväkodeissa laski edelliseen vuoteen verrattuna 80 lapsella.

Esi- ja perusopetus

- Perusopetuksen oppilasmäärä laski kaupunkiseudulla 370 oppilaalla (-1 %). Oppilasmäärä laski lähes jokaisessa kaupunkiseudun kunnassa.
- Esiopetuksen oppilasmäärä säilyi kaupunkiseudulla edellisvuoden tasolla, mutta oppilasmäärän muutos oli kuntakohtaista.
- Keskimääräinen ryhmäkoko ei muuttunut edellisvuodesta vuosiluokilla 1–6, mutta kasvoi hieman vuosiluokilla 7–9.
- Oppilaskohtaiset kustannukset kasvoivat maltillisesti, 2,3 %. Kasvu selittyy kokonaan opetuksen kustannusten kasvusta.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden osuus on edelleen kasvanut. Tehostetun tuen oppilaiden osuus on kasvanut 1,4 prosenttiyksiköllä ja erityisen tuen oppilaiden osuus puolella

prosenttiyksiköllä. Valtakunnallisesti vertailtuna tukea saavien oppilaiden osuus kasvoi eniten Pirkanmaalla.

- Osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan on vakiintunut molempien vuosiluokkien osalta.
- Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat Pirhan järjestämiä. Kuraattoriresurssit ovat jakautuneet kuntien välillä tasaisesti, mutta psykologipalveluiden resurssoinnissa on kuntakohtaista vaihtelua.

Lukiokoulutus

- Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna lähes 300 oppilaalla ja viidessä vuodessa yli 1100 oppilaalla. Opiskelijamäärät kasvoivat lähes kaikissa kunnissa. S2 -opiskelijoiden määrä nousi 12 %, mutta osuus on edelleen matala.
- Tamperelaisten opiskelijoiden osuus kaupungin lukioissa oli 66 %. Kangasalla (90 %), Nokialla (85%) ja Pirkkalassa (82%) kotikunnan opiskelijoiden osuus oli korkeinta kaupunkiseudun kunnista.
- Opiskelijakohtainen kurssimäärä pysyi keskimäärin edellisvuoden tasolla.
- Opiskelijakohtaisissa kustannuksissa on isohkoa kuntakohtaista vaihtelua. Kustannuskehitys edelliseen vuoteen oli pääosin maltillista.

- Katsaukseen on kerätty kuntien itse valtionosuusjärjestelmään ilmoittama tieto opetustunnin hinnasta ja opiskelijakohtaisista opetustunneista. Opetustunnin hinnassa on vain pieniä kuntakohtaisia eroja.
- Valtionosuuksien kattavuus on pysynyt pääosin edellisvuoden tasolla. Vuoden 2024 yksikköhinta perustui edelleen pandemiaa edeltävän vuoden 2019 indeksitarkistettuihin kustannuksiin. Jokainen kunta koulutuksen järjestämisestä riippumatta osallistuu lukiokoulutuksen rahoitukseen valtionosuusjärjestelmän kautta.
- Kuraattori- ja psykologipalvelut olivat toista vuotta Pirhan järjestämiä. Palvelut ei kuitenkaan kohdistu kuntien välille täysin tasaisesti ja etenkin kuraattoriresurssit vaihtelivat kunnittain.
- Keskimääräinen opiskeluaika pitenee, mutta osassa kunnista opiskeluaika pysyi edellisvuoden tasolla.

Oriveden paikalliset tulostiedot 2024

Varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on ollut Orivedellä laskussa viime vuodet.
- Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on Orivedellä hyvä: yli 3-vuotiaista 92 % ja yli 5-vuotiaista 97 %.
- Alle 3-vuotiaiden osallistumisaste on laskenut 69 %:sta (v. 2023) 52 %:in (v. 2024).
- Varhaiskasvatuksen kustannukset ovat nousseet. Nousua selittää henkilöstömenojen kasvu palkkaratkaisun ja lasten tuen tarpeen kasvun myötä.
- Perhepäivähoidon kustannuslaskennassa ei ole huomioitu vuoden 2024 tilannekuvassa varahoidon kustannuksia. Varahoidon kustannuslaskenta on aloitettu vuoden 2025 alusta alkaen.

Esi- ja perusopetus

- Oriveden perusopetuksen oppilasmäärä laski 24 oppilaalla edelliseen lukuvuoteen verrattuna.
- Laskennallinen keskimääräinen ryhmäkohti vuosiluokilla 1–2 on 16,0 oppilasta, ja se on seudun pienimpiä Vesilahden jälkeen.
- Vuosiluokilla 3–6 laskennallinen keskimääräinen ryhmäkohti on 17,8, ja se edustaa seudun keskiarvoa.
- Vuosiluokilla 7–9 laskennallinen keskimääräinen ryhmäkohti on seudun pienin, 15,7 oppilasta. Suurin ryhmäkohti on 20,2 oppilasta.
- Laskennallinen koko perusopetuksen ryhmäkohti lukuvuonna 2023–2024 on seudun toiseksi pienin 15,7 Vesilahden jälkeen.
- Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset ovat seudun keskitasoa ja henkilöstökustannukset seudun suurimmat.
- Tehostetussa tuessa opiskeli 17,6 % perusopetuksen oppilaista ja erityisessä tuessa 4,4 %.

Lukiokoulutus

- Opintojaksoja opiskelijaa kohti on seudullisesti eniten.
- Opiskelijamäärä on noussut kolmella vuoteen 2023 verrattuna.
- Suomi toisena kielenä -opiskelijoiden osuus on 1,96 %.
- Seudun ulkopuolelta tulleita opiskelijoita on suhteellisesti paljon, 16,13 %.

- Pakollisten opintojaksojen keskimääräinen ryhmäkokoo on seudun pienin, 22,6 opiskelijaa. Seudun suurin keskimääräinen ryhmäkokoo on 28 opiskelijaa.
- Kokonaiskustannukset opiskelijaa kohti ovat seudun suurimmat, 12 250 euroa, myös pelkkä opetuksen osuus on seudun suurin, 8 147 euroa.
- Opintojakson kokonaiskustannus on seudun pienin, 6858 euroa.
- Orivedellä on vähiten opiskelijoita erityisopettajaa ja opinto-ohjaajaa kohti.
- Orivedellä on laskennallisesti eniten opiskelijoita koulupsykologia (Pirhan palvelu) kohti.

Tilannekatsaukset käsitellään kasvatuksen ja opetuksen johtoryhmässä, kaupungin johtoryhmässä ja eri yksiköissä. Toimintaa arvioidaan ja kehitetään tilannekatsausten tulosten pohjalta.

Toimivalta

hallintosääntö 28 §

Esittelijä

kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila

Päätösehdotus

Lasten ja nuorten lautakunta merkitsee sivistyspalvelujen seudulliset tilannekatsaukset tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.